

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Duminica a nouăsprezecea după Rusalii

Evangelia duminicii

- Predica de pe munte -

(Luca VI, 31-36)

31. Și precum voiți să vă facea vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea;
32. Și dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată puteți avea ? Căci și păcătoșii iubesc pe cei ce îi iubesc pe ei.
33. Și dacă faceți bine celor ce vă fac vouă bine, ce mulțumire puteți avea ? Că și păcătoșii același lucru fac.
34. Și dacă dați împrumut celor de la care nădărduiți să luați înapoi, ce mulțumire puteți avea ? Că și păcătoșii dau cu împrumut păcătoșilor, ca să primească înapoi întocmai.
35. Ci iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și dați cu împrumut, fără să nădărduiți nimic în schimb, și răsplata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui Preaînalt, că El este bun cu cei nemulțumitori și răi.
36. Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv.

Din tâlcuirea Evangheliei

Sf. Ioan Gură de Aur

Nu blestema pe cel ce te prigonește ! Altfel suferi și prigoana și ești lipsit și de rod; suferi și paguba și pierzi și răsplata ! Dar ar fi cea mai mare prostie să rabzi ce-i mai greu și să nu înduri ce-i mai ușor ! Ți-a făcut dușmanul tău un mare rău ? Ce suferință este aceasta față de suferința Stăpânului tău, Care a fost legat, biciuit, palmuit, scuipat de slugi, dat morții celei mai rușinoase din toate morțile, după ce făcuse iudeilor nenumărate binefaceri ? Atunci mai cu seamă fă bine dușmanului tău când ți-a făcut mai mare rău, ca să-ți îndeplinești mai strălucitoare cunună, scăpându-l pe fratele tău de cea mai cumplită boală! Doctorii, când sunt loviți și insultați de bolnavii de nervi, atunci le e mai milă de ei și se pregătesc să-i îngrijească, pentru că știu că insultele sunt urmări ale cumplitelor boli ! Și tu, dar, gândește la fel la cel ce te urăște, poartă-te la fel cu cel ce-ți face rău ! El este cel bolnav, el suferă toată silnicia ! Scapă-L, deci, de această asuprire, dă-i prilejul să-și lase mânia, liberează-l de demonul cel cumplit, mânia ! Când vedem pe îndrăciți, plângem și nu ne silim să ne îndrăcim și noi! Așa să facem și cu cei mânioși! Mânioșii se aseamănă cu îndrăciții; dar mai bine spus, mânioși sunt mai de plâns decât îndrăciții pentru că sunt conștienți de nebulia lor. De aceea le este și de neiertat.

Domnul arată că nu cere ceva peste măsură, ci cu puțin mai mult decât ce-i obișnuit, zicând: *"Nu și păgânii fac același lucru ?"* (Matei 5, 47). Dar Domnul nu-și oprește aici cuvântul, ci și-l termină cu răsplătiri și cu bune nădejdi, spunând: *"Fiți desăvârșit ca Tatăl vostru cel ceresc"* (Matei 5, 48). Hristos împrăștie cu îmbelșugare pretutindenii numele cerului, ca să deștepte și prin el sufletele ascultătorilor Săi, care deocamdată erau mai slabi și mai legați de pământ.

Gândindu-ne la toate acestea, să vărsăm afară din noi veninul, să punem capăt dușmăniilor dintre noi și să ne rugăm lui Dumnezeu așa cum se cuvine ! În locul sălbăticiilor demonilor să luăm blândețea îngerilor ! Oricât de mare rău ne-ar face nouă oamenii, noi să ne gândim la cele ale noastre și la răsplata împlinirii acestei porunci; să punem capăt mâniei, să potolim valurile, ca să străbatem netulburați viața aceasta, pentru ca, ajungând dincolo, să dăm de un Stăpân Care să se poarte cu noi așa cum ne-am purtat și noi cu semenii noștri. Dacă drumul spre împărăția cerurilor este greu și înfricoșător, să-l facem ușor și de dorit, deschizând ușile cele strălucitoare ale îndrăznirii către Dumnezeu, și ceea ce n-am putut reuși din pricină că păcatele noastre ne țineau departe, să o reușim prin blândețea ce o arătăm celor ce ne-au greșit. Dacă facem bine dușmanilor noștri vom atrage asupra noastră multă milă !

Iubirea aproapelui – cale spre Dumnezeu

“Omul așa cum iese din natură – zice Giovanni Papini -, nu se gândește decât la el, nu se iubește decât pe sine. Izbutește, încet-încet, prin străduințe de necrezut dar zăbovite, să-și iubească un răstimp nevasta, să-și iubească copiii, să-și îndure tovarășii de vânătoare, de omor și de război. Poate iubi, rareori, un prieten; mai ușor îl poate urî pe cel care-l iubește; nu vrea să-l iubească pe cel ce-l urăște.

Tocmai de aceea poruncește Iisus iubirea de dușmani. Pentru a-l schimba pe om din temelie, pentru a zămisli un om nou trebuie smuls sufletul cel mai adânc înfipt în omul vechi. Din dragostea de sine purced toate nenorocirile, măcelurile, nemerniciile lumii. Pentru a-l îmblânzi pe îndătinatul Adam, va să i se smulgă din inimă această iubire de sine, spre a sălășlui în locu-i iubirea cea mai potrivnică firii sale de acum: iubirea de dușmani. Până acum omul se iubește pe sine și-l urăște pe cel ce-l urăște; omul viitor, locuitorul Împărăției, trebuie să se urască pe sine și să-l iubească pe cel care-l urăște. A-l iubi pe aproapele tău ca pe tine însuși, e o formulă neîndestulătoare, o îngăduință în fața egoismului universal. Pentru că acela care se iubește pe sine nu-i poate iubi în chip desăvârșit pe ceilalți oameni și se ciocnește fără să vrea cu dâșii. Doar ura de noi înșine e hotărâtoare. Căci ne îndrăgim, ne admirăm, ne alintăm prea mult. Pentru a întrece această iubire oarbă, e bine să ne vedem nimicul, josnicia, nemernicia. Ne înfuriem împotriva semenilor deoarece dragul nostru eu ne pare jignit pe nedrept, ni se pare că nu-i destul de slugărit de semeni; îl omorâm pe fratele nostru, căci ni se pare că-i o piedică a binelui nostru; furăm de dragul trupului nostru; invidia, mamă a protivniciei, a zavistiilor, a războaielor, e durerea că un altul are mai mult ca noi, că are ce n-avem; trufia e împănarea încredințării noastre că suntem mai presus de ceilalți, că avem mai mult ca ei, că prețuim și știm mai multe.

Ce drept avem să ne urâm dușmanii dacă și noi am căzut în aceeași vină pentru care ni se pare îngăduit a-i urî, adică ura ? Ce drept avem să-i urâm, chiar dac-au săvârșit o faptă rea, chiar dacă-i credem păcătoși, câtă vreme noi înșine, de cele mai multe ori, am săvârșit aceleași fapte rele și zacem covârșiți sub aceleași păcătoșenii ?

Dușmanul nostru e și mântuitorul nostru. Va să le fim zi de zi recunoscători dușmanilor. Singuri ei văd limpede și spun fără prefăcătorie tot ce-i urât și josnic în noi. Ne întorc spre adevărata-ne fire; trezesc conștiința sărăciei noastre morale, obârșie a obârșiei cele de a doua nașteri. Le datorăm și prin aceasta recunoștință și iubire. Deoarece dușmanul nostru are nevoie de iubire, de iubirea noastră. Cel ce ne iubește a și descoperit în sine bucuria și plata. N-are nevoie de schimbul nostru. Dar cel ce urăște e nefericit, urăște pentru că e nefericit; ura e o ușurare amară a chinului său. Purtăm o parte din vina acestui chin. Și chiar de-am socoti că n-o purtăm, dintr-o neprevăzătoare încredere în noi înșine, prin iubire va să potolim nefericirea celui ce urăște, să-i ușurăm suferința, să-l

împăcăm, să-l facem mai bun, să-l întoarcem și pe el la fericirea iubirii. Iubindu-l, îl vom cunoaște mai bine; cunoscându-l mai bine, îl vom iubi mai mult. Tare drag ți-e dușmanul cel pe care-l cunoști; iubirea-l face străveziu pe cel ce ți-e drag. Dacă ne vom iubi vrăjmașul, sufletul lui ne va fi mai limpede, și cu cât vom pătrunde mai adânc în el, cu atât mai mult vom descoperi că are drept la mila și la dragostea noastră. Căci orice dușman e un frate necunoscut; adesea îi urâm pe cei cu care ne asemănăm; ceva din noi înșine, neștiut poate nici chiar de noi, e dușmanul nostru, e uneori pricina dușmăniei noastre. Iubindu-ne vrăjmașul, ne curățim sufletul prin cunoaștere, iar pe al său i-l înălțăm. Din ura ce desparte, poate naște lumina izbăvitoare. Din cel mai rău dintre rele, cel mai mare bine. Iubirea fiecărui om pentru toți oamenii va fi noul rai pământesc, raiul iarăși cucerit. Hristos, întru aceasta, e Cel care-l aduce din nou pe Adam la porțile Grădinii și-i arată cum poate să intre acolo ca să nu mai iasă niciodată”.

“Iisus ne poruncește să-i iubim pe oameni, să-i iubim pe toți, să-i iubim și pe cei ce ne urăsc. Cine nu ascultă de această poruncă nu poate spune că-i creștin. Chiar n-are drept să-și spună creștin. Deoarece iubirea de noi înșine, cea dintâi și cea de pe urmă obârșie a urii noastre față de semeni, închide în ea toate celelalte înclinări și patimi. Cine învinge iubirea de sine și ura față de ceilalți se poate socoti pe sine de-a-întregul schimbat. Restul e urmare firească și derivație. Ura de noi înșine și dragostea față de dușmani constituie începutul și sfârșitul creștinismului. A-ți iubi dușmanii e singura cale de urmat pentru ca să nu mai rămână pe fața pământului nici umbră de dușman”.

“Lumea cealaltă – scrie Nichifor Crainic -, ca și lumea de aici, se susține prin marea și irezistibila putere a iubirii. Această putere misterioasă constituie pentru sufletul omenesc acea aspirație, acea ridicare către Dumnezeu, tot mai aproape, tot mai aproape, până la unirea totală cu El. Ființa pe care o iubești exercită atracția de a te contopi cu ea, de a o admira, de a o proslăvi; tot asemenea e Dumnezeu pentru cel care Îl iubește”. Aceasta este calea și puterea dragostei creștine. Cel ce o are poate “să dobândească toată lumea” și “prin lacrimile sale să spele păcatele lumii”, iar cel ce n-o are, chiar de ar muta munții din loc și chiar de și-ar da trupul să fie ars, nu e decât aramă sunătoare și chimval gălăgios (I Corinteni 13, 1). Căci în afară de iubirea creștină nu există un alt mijloc de pacificare a lumii noastre launtrice și din afară.

Când principiul iubirii creștine inundă sufletul omenesc și-i antrenează toate puterile, atunci patimile se topesc și pacea se instalează în sufletul omenesc, pacea conștiinței, pacea personală, pacea interioară și pacea exterioară. Secretul este că acest principiu al iubirii creștine este Însuși Dumnezeu, căci Dumnezeu este iubire, iar când El inundă sufletul, atunci îndată se statornicește pacea, căci El este Împăratul Păcii, El este “izvorul limpezit” în care n-au ce căuta impuritățile, mixturile sau pacea falsă.

Fragment din volumul *Adevăr și pace*, de Arhim. Paulin Lecca -

Sinaxarul duminicii

În ziua de 3 octombrie Biserica Ortodoxă săvârșește pomenirea *Sfântului Sfințit Mucenic Dionisie Areopagitul* și a celor împreună cu dânsul: *Rustic preotul și Elefterie diaconul*. Originar din Atena, Dionisie se va implica încă din tinerețe în conducerea cetății Areopagului. Își va părăsi însă familia, toate activitățile sale, o dată cu propovăduirea Sfântului Apostol Pavel în Atena, alegând să-l urmeze pe acesta, spre a descoperi adevărurile dreptei credințe. Acest fapt îl va face vrednic de numirea sa ca episcop la Atena. Dorind a propovădui Evanghelia și în alte țări, va pleca la Roma, de unde va trimis de către episcopul Clement în Galia. În acest ținut își va afla sfârșitul mucenicesc, îndurând împreună cu ceilalți propovăduitori: Luchian episcopul, Rustic preotul și Elefterie diaconul, prigonirile din timpul lui Domițian Cezarul (81-96).

6 octombrie: Sf. Apostol Toma (importante referințe despre viața sa găsiți în numărul nr.33 al Foi parohiale *Credința și fapta*).

După *Proloagele*, vol. I

Liturghia pe înțelesul tuturor

(urmare din numărul trecut)

16. Care este ceremonialul și simbolismul *Ieșirii cu Sfintele Daruri* sau a *Vohodului Mare* ?

După rugăciunea a doua pentru credincioși, urmează procesiunea Ieșirii cu cinstitele Daruri (Vohodul cel Mare), care se desfășoară într-o atmosferă de înaltă spiritualitate, pregătită prin *Imnul heruvic* și prin rugăciunea înălțată în taină de liturghisitorii, în timp ce cântăreții, corul sau credincioșii intonează acest imn. În esența sa, Ieșirea cu sfintele daruri constă în transportarea, cu o solemnitate deosebită, a darurilor de la *Proscomidiar pe Sfânta Masă*, unde urmează a fi sfințite, prin puterea Duhului Sfânt. Astfel, terminând căderea bisericii, liturghisitorii fac îndată trei închinăciuni în fața Sfintei Mese și, după ce o sărută, se înclină dintre sfintele uși către credincioși. Mergând după aceea la proscomidiar și făcând trei închinăciuni însoțite de rostirea stihului "*Dumnezeule, curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește*", liturghisitorii iau vasele cu sfintele daruri și îndată ce cântarea Heruvicului se oprește, procesiunea cu cinstitele Daruri se desfășoară ieșind prin ușa de miazănoapte a altarului, purtându-se înainte cădelnița cu tămâie, precum și una sau două făclii aprinse. Ieșind din altar cu sfintele daruri în mâini, preoții se opresc cu fața spre credincioși și rostesc cu solemnitate formula de pomenire ierarhului locului, a conducătorilor statului, a diferitelor categorii ale clerului, a ctitorilor, a celor care s-au jertfit pentru unitatea și apărarea țării, a celor

adormiți și a tuturor credincioșilor prezenți la Sfânta Liturghie dar și a celor pentru care se fac rugăciuni.

În zona noastră, atunci când nu este praznic împărătesc, sau hramul bisericii, preoții obișnuiesc să atingă de fruntea credincioșilor Sfântul Potir, ca semn al părtășiei fiecăruia la rugăciunile Jertfei Euharistice. Acest gest presupune însă o mare atenție și precauție, atât din partea preotului, cât și a credincioșilor, ca nu cumva, o mișcare involuntară sau nepotrivită să devină act de impietate, sau să pună în dificultate însăși bunul mers al slujbei. De aceea, se recomandă creștinilor a sta în genunchi, sau în picioare, ușor aplecați, pentru a putea facilita atingerea de Cinstitele Daruri, a evita mișcările bruște, și chiar a-și face cruce, pentru a nu stânjeni mișcările preotului. Dată fiind atenția de care se bucură acest moment în conștiința credincioșilor, pe motive de evlavie, s-au dezvoltat însă o serie de *practici necanonice și chiar contraindicate*, precum:

- închinarea repetată a credinciosului cu înclinarea corpului, atunci când preotul vrea să-i atingă fruntea
- Încercarea de a săruta sau atinge cu mâna Sfintele Daruri, deși aceasta e o impietate la acel moment
- Atingerea și sărutarea veșmintelor preotului, sau chiar ștergerea cu acestea pe față și la ochi, deși acestea nu au nicidecum funcție de prosop sau batistă
- Culcarea copiilor sau a bolnavilor pe jos, deveniți astfel veritabile obstacole în calea preotului ce poartă Darurile, sperând în binefaceri imediate, deși pentru binecuvântare, sau vindecare e mai de folos rugăciunea personală în acel moment.
- Deplasarea prin biserică a creștinilor, pentru a fi atinși cu Darurile de mai multe ori, deși e mult mai importantă atingerea de Daruri cu credință și cuviință
- Transformarea Ieșirii cu Cinstitele Daruri în momentul esențial al slujbei, punându-se accentul pe ceea ce primești, nu pe ce oferi lui Dumnezeu. Astfel, mulți creștini, plecând imediat după Ieșirea cu Sfintele Daruri, se lipsesc de cele mai importante și binefăcătoare momente ale Liturghiei: prefacerea și comuniunea euharistică.

O dată cu intonarea părții a doua a *Imnului Heruvic*, procesiunea cu cinstitele daruri se încheie cu intrarea în altar prin ușile împărătești și așezarea Darurilor pe antimisul de pe Sfânta Masă, șirul pomenirilor verbale încheindu-se cu pomenirea reciprocă pe care o rostesc în taină

preoții slujitori: *“Preoția ta (sau: Diaconia ta) să o pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor”*.

Punctul duhovnicesc cel mai important al Ieșirii cu Sfintele Daruri nu este atingerea de potir, așa cum ar părea la prima vedere, ci rugăciunea rostită în prezența Darurilor. Zicând: *„să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăția Sa”*, preotul liturghisitor arată creștinilor că *scopul cel mai important al Liturghiei este dobândirea, Împărăției lui Dumnezeu, sau părtașia noastră la această Împărăție*, care este cu mult mai presus de orice interese sau aspirații pământești. Împlinirea cererilor și dorințelor noastre exprimate la Liturghie este tocmai consecința acestei părtașii, „pomeniri” în Împărăția lui Dumnezeu.

De aceea, mai ales acum, la Ieșirea cu Sfintele Daruri creștinul este chemat să se roage:

- Pentru sine, rostind rugăciunea tâlharului de pe cruce: *„Pomenește-mă, Doamne, când vei veni întru Împărăția Ta”*. Această rugăciune se rostește de mai multe ori, dar în mod special atunci când fruntea a fost atinsă de Potir și atunci când preotul zice *„Și pe voi, pe toți, să vă pomenească Domnul Dumnezeu...”*
- Pentru cei apropiați – „părinți, frați, surori, fii, fiice, soți soții”, bunici, nepoți, unchi, mătușe -, dar și pentru rudele spirituale – nași, fini, cumătri, cuscri -, precum și pentru cei ce ne ajută să devenim oameni instruiți – profesori, învățători, preotul duhovnic, preoți slujitori. E recomandabil ca fiecare să se roage zicând, fie *„Pomenește, Doamne pe robii tăi...”*, spunându-le numele, fie adresând o cerere personală pentru fiecare și ceea ce-i este necesar pentru ameliorarea vieții.
- Pentru persoanele din colectivitatea în care trăim sau activăm - superiori, subordonați sau colegi de la locul de muncă - alături de care ne aflăm o bună parte din viața noastră, prieteni, vecini și cunoscuți, care oricând ne pot aduce un prețios ajutor, rostind la fel ca pentru cei apropiați nouă.
- Pentru binefăcători, dar și pentru dușmani, pentru cei ce ne stimează, dar și pentru cei ce ne defaimă, pentru cei ce ne iubesc, dar și pentru cei ce ne urăsc, pentru cei buni, dar și pentru cei răi, rostind rugăciuni personale corespunzătoare
- Acum este momentul a ne ruga pentru cei ce ne-au cerut, sau ne-au rugat să ne rugăm pentru dâșzii: bolnavi, neputincioși, cei aflați în momente de încercare sau întristare, pentru ocrotirea călătorilor sau a celor aflați departe de casă, etc.

- Pentru cei răposați, pe care i-am cunoscut sau cu care ne aflăm în legătură de rudenie, zicând în taină aceeași rugăciune: *„Pomenește, Doamne pe robii tăi...”* și rostindu-le numele.

Așadar, zicerile preoților, care au un caracter general, fără a rosti nume, constituie de fapt tonul, tema de rugăciune pe care fiecare în intimitatea sa este dator să o îplinească. Rugăciunea particulară a credincioșilor prezenți la Ieșirea cu Sfintele Daruri constituie de fapt argumentul pentru care rânduielele liturgice atrag atenția preoților că nu au voie să citească pomelnice atunci când țin în mână darurile.

Iată cum, prin respectarea acestor rânduiele de rugăciune, creștinul se manifestă ca un participant activ la acest moment de înaltă trăire și simțire religioasă care este Ieșirea cu Sfintele Daruri.

Pr. Mihai Mărgineanu și Vasilica Onofrei

Bibliografie:

1. Cabasila, Nicolae, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii*, Editura Arhiepiscopiei Bucureștilor, București, 1989
2. *Credința Ortodoxă*, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1996
3. Vintilescu, Petre, *Liturghierul explicat*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Biseicii Ortodoxe Române, București, 1998
4. Vuiescu, C.; C. Dron, *Sfânta Liturghie lămurită pe înțelesul tuturor*, Editura “Credința Strămoșească”, Argeș, 2002

Anunț

În perioada care urmează se vor continua lucrările la Căsuța filantropică a parohiei, lucrări ce constau în finalizarea grupului sanitar, repararea și amenajarea bucătăriei și sistematizare exterior.

De asemenea, se va începe realizarea proiectului de consolidare a bisericii noastre, care prezintă fisuri și ușoare deplasări ale zidurilor în zona altarului.

Apelăm pe această cale la enoriașii noștri și la creștinii darnici pentru a ne ajuta și a ne sprijini financiar în organizarea și ducerea la bun sfârșit a acestor lucrări.

Publicație editată de parohia TOMA COZMA
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași,
tel/fax **211 273**, e-mail: margineanu@mail.dntis.ro
Preot paroh Mihai Mărgineanu
Secretar redacție: Vasilica Onofrei

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în codul IBAN RO38 RZBR 0000 0600 0027 6450 la Raiffeisen Bank.